

cœlorum infallibiliter datur. Et ideo præclare dixit Petrus Cœlensis, regnum cœlorum ad lacrymas pertinere. *O lacryma humilis, tua est potentia, tuum est regnum.* Ad lacrymas quidem regnum cœlorum pertinet, quia iis datur, qui ad delenda peccata amare flent. Peccatoribus clause sunt paradisi fores, in cœlum intrare nequeunt, quamdiu in peccatis perseverant: si ex corde contrito lacrymas fundant, ad cœlum properabunt et in cœlo recipiuntur. *In fletu venient, et in misericordia reducam eos* (Jer. 31). Sicut per aquas quilibet facile ducitur ad terram, sic in navi penitentiae, inquit Doctor Seraphicus, per aquam fletuum, per torrentem lacrymarum adducitur quis ad patriam cœlestem. Refert Moyses, aquis diluvii arcam Noëmiticam in sublime a terra fuisse elevatam; similiter animus in limo profundi et into peccatorum gravatus, aquis lacrymarum, tamquam salubri diluvio, ad cœlum tollitur. Hoc est felix diluvium, quo peccatores ad cœlum portantur. *O felix diluvium, o felices lacrymas, quæ animum dolentem levant, et peccatorem imo tartareo infizum, sublevant in sublime* (S. Greg. Naz. or. 3). Eja, peccatores, si adversus altissimum peccastis, uberes fundite lacrymas. Flete; non tam oculorum, quam cordis lacrymis, flete et bene flete; flete, sicut oportet. Ne fleatis sicut hi, de quibus ait Augustinus, quod male fleant: *multi gemunt, gemo et ego, et hos gemo, quia male gemunt* (Serm. 45 de SS.). Plangunt multi bonorum temporalium jacturam, et non plangunt jacturam bonorum æternorum; plangunt ob sua emolumenta, et ob zelum honoris divini plangere nolunt; plangunt ob nimium erga terrena affectum, non autem ob bonorum cœlestium desiderium: plangunt capti amore mundi, et ob cœlum, cujus obliti sunt, non plangunt. Hi omnes gemendi sunt, quia male gemunt. Non sic gemendum; non hæc esse debet lacrymarum causa, flendum et gemendum ob perpetrata peccata, quia iis Deus offenditur, gratia sanctificans destruitur, cœlum clauditur, et æternæ damnationis periculum incurritur. Flete igitur ob peccata commissa; flete plus gemitu cordis quam oculorum, flete et verum doloris actum elicite. *Verum dico, et non apparentem; verum*

et ex corde procedentem; *verum*, qui ad omnia peccata vestra se extendat; *verum*, qui ex amore Dei procedat; *verum*, qui propositum non amplius peccandi in se includat; *verum*, qui ad omnia peccata confitenda inducat. Hæc sunt lacrymæ, quæ criminum sordes lavant, quæ inferni ignem extinguunt, et ad regnum cœlorum portant. Flete igitur, o peccatores; non taceat pupilla oculi vestri, amaras fundite lacrymas, fletibus irrigate thorum. Quod si externis oculis flere nequeatis, non turbetur cor vestrum, neque formidet, quia lacrymæ interiores, seu dolor internus, prævalet externo. *Dolor internus præeminet dolori externo* (D. Th. 1. 2. q. 35, a. 2). Imo dolor ille externus per lacrymas expressus, non est absolute necessarius; ideo si in externas lacrymas erumpere non valeatis, internas, quæ absolute necessariæ sunt, habere contendite. Luget cor vestrum, peccata coram Domino detestetur, doleat sincere ob patrata scelera, et talis dolor criminum vestrorum sordes lavabit, ignem inferni extinguet, et ad regna cœlorum vos perducat. *Amen.*

DOMINICA QUARTA POST PASCHA.

DE MUNDI PROSPERITATE.

Expedit vobis, ut ego cadam (Joan. 16. 7).

Nulla in hoc mundo tam magna prosperitas, quæ aliquibus adversitatibus non permisceatur. Quenamodum enim Jacob dilectum filium Joseph polymita, id est multicolori veste induit, ita Deus homines, quos creavit, varia, multicolori, seu ex prosperis, adversisque rebus contexta vita exornat. Ac, ut loquitur S. Joannes Chrysostomus, *Deus tum ex adversis, tum*

ex prosperis hominum vitam, quasi admirabili varietate contexuit. Hoc ipsa docet experientia, et hoc facile sibi suadebit qui vitam nostram telæ similem esse perspexerit; *precisa est velut a texente vita mea: dum adhuc ordier, succidit me* (Isa. 38, 12). Nostis, quod telæ fila non omnia tendant eodem; alia recta et alia transversa sunt; ita et vitæ nostræ dies alii recti et alii transversi, seu alii læti et alii moestitia pleni, alii in adversitate et alii in prosperitate transeunt. Hujusmodi haud dubie fuit vita discipulorum Christi, qui nunc gaudio, nunc tristitia afficiebantur; qui gaudebant ex Christi Salvatoris presentia, et tristabantur ex ejus absentia. Expediebat tamen, ut Christus abiret, et ab iis discederet; *expedit vobis, ut ego vadam.* Hoc illis expediebat, quia adversitas melior et salubrior esse solet prosperitate, ut patebit, cum de mundi prosperitate dixerimus. *Ave.*

Prosperitas temporalis, nihil aliud est quam quædam conjunctio honorum, dignitatum, divitiarum, sanitatis, autoritatis, et aliorum similium, in quibus homines plerumque felicitatem suam auspicantur. Prosperitas autem hujusmodi temporalis ex sui natura, nec bona, nec mala est, inquit D. Augustinus. Quod et ipsa ratio docet, cum non reprobi tantum, verum et electi prospera quandoque gaudeant fortuna, nec ideo mali et peccatores censendi sunt. Et si paradisi, infernique incolæ nunc intueri possemus, in inferno plurimos videremus, qui gravibus in hoc mundo adversitatibus concussi fuerunt, et in paradiso multos cerneremus, qui dum in sæculo viverent, magna prosperitate floruerunt. At licet mundi prosperitas ex se sit indifferens, et ex sui natura nec bona sit, nec mala, dicam tamen, quod mundi prosperitatem despiciere, fugere et timere debeamus; *despicere*, quia contemptibilis est; *fugere*, quia transitoria; *timere*, quia periculosa. Mundi prosperitas 1. contemptibilis; 2. transitoria; 3. periculosa.

I PARS.

Mundi prosperitas contemptibilis est.

Reges et principes venerari debemus, eisque debitum honorem impendere; divitias autem honores et delicias sæculi, necnon omnem prosperitatem, qua illi, et omnes homines gaudent, despiciere quisque debet. Omnis enim mundi prosperitas exigua, et contemptibilis est 1. in se; 2. præ consolationibus spiritualibus et internis, quibus fruuntur iusti in hac vita, 3. præ gaudiis, quæ sancti in cælo possident.

1. Omnis mundi prosperitas, in se spectata, modica, puerilis, nugatoria et contemptibilis est; imo ita contemptibilis, ut errent, et risu digni habendi qui eam æstimant, eique adhærent; *risum reputavi errorem, et gaudio dixi, quid frustra deciperis?* (Eccles. 2). Et revera, quid sunt omnia, quæ mundanam constituunt prosperitatem? Quid aurum, nisi terra? Quid argentum? Quid lapides, quos pretiosos dicimus? Quid omnes mundi divitiæ, nisi viles terræ fœtus? Quid vestes, quibus tanto fastu ornantur homines, nisi vel pelles, vel pili animalium, vel excrementa bombycum? Quid gaudii et voluptatis habent gula et ebrietas, in quibus suam multi constituunt felicitatem? Nonne medicum? Quid choreæ? Quid ad lyræ, cytaræ, vel alterius instrumenti musici sonum saltare? Quid omnia mundi gaudia, nisi mera vanitas, et nihilum. *Qui lætamini in nihilo?* (Amos 6). Quid omnes mundi honores et dignitates homini conferunt? Certe nil nisi fumum: perinde enim agit mundus te laudans et honorans, ac si thuris fumum aliquem coram te accenderet, et tibi adoleret. Omnia tandem illa mundi bona, ex quibus mundana constituitur felicitas et prosperitas, exigua et contemptibilia sunt. Hæc dicimus, hæc asserimus, hæc vera certaque sunt: non tamen ab omnibus facile creduntur. Igitur ut quisque sibi suadeat, modicam et contemptibilem in se esse mundanam prosperitatem, quid de ea sentiant reges

et principes, quisque audiat. Hi sane æquissimi sunt iudices, qui in se ipsis experti sunt, quanta sit mundi prosperitas: attamen si ab iis quærat, quanti faciant mundanam prosperitatem, eam modicam, vanam et contemptibilem dicent. Quantus, quæso, rex fuit Salomon? Quot divitiis, quot honoribus, quot voluptatibus, quanta prosperitate potius est: jamvero his omnibus æqua lance ponderatis, asserit hæc omnia esse vana et nullius momenti; *vidi in omnibus vanitatem et afflictionem animi* (Ecc. 1). Quam sapiens et potens erat Alphonsus Siciliæ, Neapolis et Arragoniæ rex? Eo certe nullus felicior videbatur: dicebat autem, asinos regibus feliciores esse, quia exonerantur, saltem dum edunt: reges vero nunquam. Cum Carolus V. Philippo filio suo Bruxellis ditiones resignaret, coram senatu flens protestatus est, se toto regni tempore nec ad unum horæ quadrantem vera potitum fuisse lætitia. Nonne filio suo dixit Antigonus rex, dignitatem regiam splendidam esse servitum: quodque *si quis nosset, quantis malis diadema esset refertum, nec e terra illud tollere dignaretur?* Quis ergo æstimet mundi prosperitatem? vel potius quis eam non contemnat? Contemptibilis sane est in se: contemptibilis etiam *respectu internarum et spiritualium consolationum, quibus fruuntur iusti in hoc mundo.*

2. Servos Dei perpetua melancholia affici, tristitia continua laborare, tædio indesinenter gravari, nec ullo unquam gaudio frui existimant nonnulli. In quo falluntur graviter: viri iusti qui Deo fideliter serviunt, in ipsis calamitatibus, imo in mediis supplicis interno fruuntur gaudio, quod procedit ex bonæ conscientiæ pace, ex Spiritus sancti gratia et ex æternæ beatitudinis expectatione; illudque gaudium tantum est, ut, comparatione illius exilia sint omnia externa gaudia et contemptibilis omnis mundana prosperitas. Internum illud gaudium, quod experiuntur servi Dei, est manna absconditum, quod Deus dat iis qui de demone et de passionibus suis triumphant. *Vincenti dabo manna absconditum.* Est quidem manna absconditum, quia nemo scit, quanta sint hæc gaudia, nisi qui iis fruuntur: si tamen iis credatur, tanta extant, ut præ illis nihil ha-

benda omnia terrena solatia. Et ideo, qui vel ad brevissimum tempus interna illa expertus est gaudia, omnia mundi bona, omnemque mundi prosperitatem contemnit, despicit et pro nihilo habet. Qui toto vitæ suæ tempore nil nisi aquam bibit, niique aliud novit, quo possit extingui sitis, nullum esse potum aqua meliorem existimat; verum si ducatur ad cauponam, eique selectissimum propinetur vinum, gustato illo, sententiam mutat, et aquam spernit, nulliusque valoris eam esse credit, respectu vini. Similem in modum quamdiu homines non degustarunt gaudia spiritualia, quibus frui solent servi Dei, ea spernunt et pro nihilo habent, suamque totam consolationem in mundana prosperitate constituunt; si vero spiritualia gaudia in semetipsis experirentur, ea sane omnibus externis mundi gaudiis et omni mundanæ felicitati præferrent. Vel, ut congruentius loquar, omnem mundanam felicitatem, respectu illorum, contemnerent; quia spiritualia gaudia sunt ordinis superioris; et omne terrenum spirituali comparatum est contemptibile. Est ergo mundana prosperitas contemptibilis respectu consolationum spiritualium, quibus in hoc mundo gaudent servi Dei; est etiam contemptibilis, *respectu gaudiorum, quæ sancti in celo possident.*

3. Omnis hujus mundi prosperitas, omniaque sæculi bona parva sunt, pauca sunt et contemptibilia comparatione celestium: *omnia quæ in presenti habemus, licet magna et plurima videantur, comparatione futurorum, parca et pauca dicuntur.* Quid dico, *parca?* quid dico; *pauca?* quid dico, *contemptibilia?* Nimis dico, cum talia dico, omnis enim mundi prosperitas, omniaque sæculi bona præ celestibus vilissima sunt, omni contemptu digna, aut ut congruentius loquar, mala potius quam bona dicenda. Quid, quæso, omnis mundi lætitia respectu gaudiorum ineffabilium, quibus fruuntur beati in celo, nisi luctus, nisi mœror et amarissima tristitia? Quid omnes sæculi deliciae respectu torrentis illius voluptatum, quo sancti inebriantur in celo, nisi labores, nisi adversitates et cruce? Quid omnis mulierum et magnatum ornatus, respectu vestis nuptialis, quæ invitatis ad nuptias agni

datur, nisi peniculi et vilissimi panni? Quid omnis iste mundus respectu totius regni colorum, nisi carcer teterrimus, exiguum tuguriolum et horrendum exilium? Dicitur nunc, si contemptibilis, imo horribilis non sit hujus mundi prosperitas respectu immense et incomprehensibilis felicitatis, qua in cœlo sancti potiuntur? Contemptibilis sane et ita contemptibilis, ut si omnis prosperitas, quæ a mundi principio fuit, quæ nunc est et quæ usque ad mundi finem erit, cum momentaneo cœli gaudii conferatur, nihil sit, amaritudo sit, infelicitas sit. Ideo spiritualia et cœlestia concupiscite bona, omnem vero mundi felicitatem et prosperitatem despiciat. Mementote, quod primi christiani veri contemptores mundi, ac rerum spiritualium et cœlestium æquissimi aestimatores, suarum possessionum pretia ad pedes apostolorum afferebant, ut ostenderent, omnem mundi prosperitatem, omniaque terrena bona non habenda in mente et in corde, ut aestimentur et amentur, sed pedibus esse calcanda et nihil facienda. Mundi autem prosperitas contemptibilis est etiam transitoria.

II PARS.

Mundi prosperitas transitoria est.

Omnia quæ possidet homo, cito transeunt; omnes ejus divitiæ, deliciae omnes, omnesque ejus honores velut fumus evanescent et veluti vapor ad modicum parent. Omnis denique ejus prosperitas tam cito præterit, ut dici possit, quod sit quasi folium, quasi hedera et quasi rota: 1. *quasi folium*, quod cito vento rapitur: 2. *quasi hedera*, quæ brevi marcescit; 3. *quasi rota*, quæ citissime vertitur.

1. Transitoriam et momentaneam hanc mundi prosperitatem mirifice depinxisse videntur, qui bullæ, quam ex aqua et sapone faciunt pueri, eam comparant. Vidistisne unquam pueros in aliqua paternæ domus fenestra bullas facientes? Unico flatu puer bullam excitat, aliquando majorem et aliquando mi-

norem; alii pueri in platea expectant ut proliciantur bullæ, quas in aère volantes videre et deinde in pileis recipere cupiunt. Hæ bullæ quæ projiciuntur, sicut modico flatu excreseunt, ita modico flatu pereunt et in momento evanescent. Idem sane dicendum de prosperitate mundana, quam quidem pueri et insipientes demirantur; hæc prosperitas transitoria est, labilis est et veluti bulla citissime perit et evanescit. O mirandam prosperitatis et felicitatis mundanæ similitudinem! Congruè quoque assimilatur mundi prosperitas folio quod vento rapitur. Non est similis folio, quod arbori adhæret, quia ibi diu videri et spectari potest; est similis folio, quod vento rapitur, quod brevissimo tempore avolat et spectantium oculis subducitur; deliciae enim, divitiæ, honores et omnia quæ mundanam prosperitatem constituunt, cito transeunt, sicut folium, quod vento rapitur. Imo citius, quia hæc transierunt, antequam habeantur et perfecte possideantur. *Transierunt hæc omnia* (Sap. 5). O quam transitoria mundi prosperitas! quæ transit quasi folium, quod vento rapitur, *ac etiam sicut hedera*, quæ brevi marcescit.

2. Mundi prosperitas perfectissime delineata videtur in hedera, quam præparavit Deus super caput Jonæ, ut sole aestante illi umbram faceret, utque illum aestu laborantem protegeret. Cum enim hanc hedera sibi a Deo præparatam vidit, *letatus est Jonas super hedera lætitia magna* (Jonæ 6). Ecce hominem aliquo modo felicem, aut saltem qui se felicem arbitratur, eo quod protectione divina ab aestu quo laborabat, liberetur. Ast quamdiu duravit hæc felicitas? quamdiu hæc hedera obumbravit eum? Brevissimo sane tempore, quia mox a verme rodente et a vento calido exsiccata est. Ut enim loquitur sacer textus, *paravit Deus vermem ascensu diluculi in crastinum; et percussit hedera et exaurit*. Hedera hæc perfecte designat voluptates, honores, divitiæ, omnemque mundi prosperitatem, quæ quidem umbram homini facit et gaudium aliquod parit; cito veniunt vermis rodens et ventus urens, cito exsiccatur hedera, omnisque prosperitas citissime perditur et evanescit; ac ita cito, ut unico momento durare videatur: *gau-*

dum hypocrite ad instar puncti (Job. 20). Hæc quidem transitoria veluti hedera, mox et quasi in puncto marcescit et transit. Adhuc autem eam esse transitoriam magis patebit, si comparetur rotæ versatili.

3. Propheta regius, qui zelabat super iniquos pacem peccatorum videns, enixe Deum rogabat, ut eorum prosperitas, instar rotæ foret versatilis: *Deus meus pone illos ut rotam* (Psalm. 82, 14). Rota quem evehit, mox deprimit; sic qui mundi prosperitate evehuntur, *elevati sunt ad modicum* (Job. 24), et mox deprimuntur, eorumque prosperitas cito transit. De Sesostre Ægyptiorum rege fertur, quod cum populos multos jugo suo subdidisset, superbia et arrogantia inflatus, curru ex auro, lapidibusque pretiosis constructo vehi soleret, qui non ab equis, sed a quatuor regibus ab ipso devictis trahebatur. Horum unus fixa palpebra rotas, quibusolvebatur currus, aspiciebat; quod animadvertens Sesostres, causam ab eo petiit, cur tam attente rotarum volubilitatem aspiceret. Cui ille: *intuens rota volubilitatem, cum stupore eam admiror, in qua summa cito fiunt ima; et cogito fortunæ instabilitatem, alias excelsa humilantem, alias humilia exaltantem*. Ecce quam volubilia et transitoria sunt omnia mundi bona: hæc omnia continue instar rotarum volvuntur, unde homines jam deprimi et jam exaltari videmus; nec ullus ita est exaltatus, qui cito non deprimatur, quia cito rota vertitur. Et ideo dicit propheta, quod impium vidit exaltatum et in supra rotæ parte existentem; subdit vero, quod citissime depressus sit; *vidi impium super-exaltatum et elevatum sicut cedros Libani. Et transivi, et ecce non erat; et quæsiçi eum, et non est inventus locus ejus* (Psal. 36). O quot videmus in mundo exaltatos qui, licet impii, prospera gaudent fortuna! Eos cuncti honorant, eorum felicitatem admirantur plerique; expectate parumper, et quos jam exaltatos cernitis, brevi depressos videbitis, quia prosperitas mundi, ut rota volubilis, cito deprimit quos exaltaverat. Quis ergo prosperitatem temporalem æstimet? quis eam amet? quis ei adhæreat? vel potius, quis eam non contemnat, ut ad æterna paradisi felicitatem aspiret et suspiret. O homo, menti

tæ fortiter infige, quod transitorium et momentaneum est hujus mundi gaudium, momentanea ejus pompa, momentanei honores, momentanea prosperitas; e converso cœli bona sunt omnia æterna; ibi fixa sint corda, ubi vera et æterna sunt bona. Terrenam ergo prosperitatem ne ardentius quam par est appetas, ne studiose nimis illam prosequaris, potius illam despicere, quia contemptibilis et transitoria est: *ac etiam quia periculosa*.

III PARS.

Mundi prosperitas periculosa est.

Licet prosperitas ex sui natura non sit mala, timenda tamen ut periculosa, quia qui prosperitate fruuntur, 1. sæpe in gravia peccata cadunt; 2. sæpe celestibus bonis privantur; 3. sæpe ad tartara precipitantur.

1. Justis et perfectis viris omnia cooperantur in bonum, sive adversa, sive prospera illa sint; et sicut apes mel suum sive ex domesticis, sive ex silvestribus floribus conficiunt, ita viri sancti sive ex adversis, sive ex prosperis virtutis materiam eliciunt. Timenda tamen sunt et periculosa mundi hujus prospera: qui enim prosperitate gaudent, sæpe superbia infantur, ambitione pulsantur, gula indulgent, ad libidines declinant et in alia multa incidunt peccata, in quæ cadere non solent qui adversitatibus concutiuntur. Videmus communiter pauperes esse humiles, castos, pietatis operibus addictos et a peccandi propensione alienos. Divites e contra et qui prospera gaudent fortuna, plerumque superbi, inflati, gulosi, libidinosi et aliis multis vitis dediti sunt. Unde, quæso in istis tot crimina? *Prodit quasi ex adipe iniquitas eorum*; omnia eorum crimina ex pinguedine, ex abundantia et ex prosperitate oriuntur. Etenim qui prosperitate fruuntur, plerumque de futura morte sua minime cogitant, mortisque memoriam a se repellunt, ne mestitiæ nubem aliquam animo offundant. Et ideo cum a se repellant mortis

memoriam, quæ est frænum, quo homines detinentur, ne in peccata ruant, in plurima peccata facile decidunt: *quia non est respectu mortis eorum..... ideo tenuit eos superbia, operi sunt iniquitate et impietate sua* (Ps. 72). Periculosa ergo mundi prosperitas, quæ pluribus sepe vertitur in laqueum quo in gravia peccata labuntur; periculosa etiam, *quia qui ea fruuntur, celestibus bonis sepe privantur.*

2. Nemini latet nonnullos in presenti vita reperiri divites, ad dignitates sublimatos et magna prosperitate gaudentes, qui celestia regna post mortem obtinebunt; quia scilicet in prosperitate positi vim sibi fecerunt, humilitatem servarunt, copiosas pauperibus eleemosynas largiti sunt, de acceptis beneficiis Deo gratias egerunt, a peccatis abstinuerunt et omnia profecerunt ad salutem necessaria. Patendum vero eos ambulasse vias difficiles, quia adeo difficile est, quod quis prospera in hoc mundo gaudens fortuna, æterna in alio bona obtineat, ut dicere non vereatur S. Joannes Chrysostomus, hoc moraliter esse impossibile: *impossibile est, ut hic et illic quis requie fruatur. Fieri non potest, ut qui hic in socordia, securitateque vixerit, qui in deliciis omnibus assidue dies consumpserit, qui temere neglecteque transegerit ætatem, illic honorem consequatur* (hom. 3 de Laz.). Hoc fieri non posse dicit, eo quod res alæa plena sit hic in terris prosperitate gaudere, et celestia regna assequi (1). Et sæpius fit, imo fere semper, quod qui prosperitate fruuntur, celesti beatitudine priventur. Videte quomodo divitem epulonem in inferno clamantem alloquatur pater Abraham. Infelix ille avarus cla-

(1) Notatu tamen digna sunt, quæ ad rem subdit Je. Chr.: « apud homines hoc impossibile est; apud Deum autem omnia possible sunt » (Matt. 19). Quibus verbis videtur Christus animum etiam divitibus addidisse, ne despondeant; simulque concionatores admonuisse ne quid rigidius addant austeritati Evangelii: sane juverit inemissis illius sententiæ S. Ambrosii: « Nolumus offendere divites, qui volumus, si fieri potest, sanare omnes, ne in caneli comparatione prestricti ..... justis habeant commotionis offensam » (in Luc. 8).

mabat: Pater Abraham, miserere mei et mitte Lazarum, ut intingat extremum digiti sui in aquam, ut refrigeret linguam meam: quia crucior in hac flamma; cui pater Abraham: *Fili, recordare, quia recipisti bona in vita tua et Lazarus similiter mala: nunc autem ille consolatur, tu vero cruciaris* (Luc. 16). Quasi dicat: non potes habere duos paradisos, in vita unum, post mortem alterum: non potes bis esse beatus et ante mortem et post mortem: idcirco cum in vita et ante mortem beatus fueris, et prospera gavisus sis fortuna, jam beatus esse nequis in cælo et æterna præmia obtinere non vales. Timete divites, trepidate potentes in seculo, et qui prospera in mundo letamini fortuna: nam in maximo non obtinendæ beatitudinis æternæ periculo versamini: qui enim prosperitate temporalis fruuntur, sepe et fere semper celestibus bonis privantur: *ac sepe æternis suppliciiis adjudicantur et ad tartara precipitantur.*

3. Humana prosperitas videtur quidem faustus et prosper ventus; verum hoc prospero vento ad orcum navigatur. Sicut adversitatis ventus ad celum, ita prosperitatis humanae flatus ad tartara ducit. Videte Lazarum et divitem avarum. Primus vento adversitatis agitabatur; et secundus vento prosperitatis. Flatus autem paupertatis et adversitatis Lazarum in sinum Abrahæ, veluti in portum tranquillissimum duxit; et contra, prosper divitiarum ventus, plenis velis, divitem in orcum impulit: *iste*, ait Chrysostomus, *secundo navigabat vento et ideo ad naufragium festinabat* (hom. 1 de Laz.). O felicissimam infelicitatem, quæ pauperem Lazarum ad æternam duxit felicitatem! O infelicissimam felicitatem et prosperitatem, quæ divitem ad æternam infelicitatem traxit! Ecce quo trahi et precipitari solent qui humana prosperitate gaudent. Sicut enim segetem nimia prosternit ubertas, ita qui prospera utuntur fortuna, prosperitate sua, nimiaque rerum affluentia ad peccatum et ad infernum prosternuntur et precipitantur. Ulterius, sicut saginatur et libere vagari permittitur bos, qui paratur ad victimam et qui ad macellum destinatur; saginatus autem, illico mactatur et occiditur; ita divites et quibus cuncta in præsens prospere cedunt, plerumque quasi tauri devoti victimæ, ad inferni sup-

plicia parantur: *attende illos superbos indisciplinatos; attende taurum devotum victimæ, permillum errare libere et vastare quæ potest usque ad diem occisionis* (S. Aug. in Psal. 72). Qui modo letantur et secundis rebus exultant, ad occisionem et ad inferni supplicia haud raro ducuntur: *hi ducunt in bonis dies suos et in puncto ad inferna descendunt*. En quo perducere solet humana prosperitas: ne ergo invideatis iis, quibus omnia prospera contingunt hoc vita. Si oves, quæ in monte paucis et aridis herbulis vescuntur, intellectus præditi essent, non utique inviderent iis, quæ in valibus lascivientes, uno, alterove mense saginantur ad macellum. Sic tu non inideas iis qui ducunt in bonis dies suos et qui pingui gaudent fortuna: quia plerumque quasi impinguntur, ut ad macellum et ad infernum mactandi trahantur. Non eis inideas; sed potius despice et time omnem mundi prosperitatem, quæ contemptibilis, transitoria et periculosa est. Ne ames periculum; in quo perires; quinimo ama cruces et tribulationes, in quibus est securitas. Memento, quod *per multas tribulationes oportet nos intrare in regnum Dei* (Act. 14, 21); non per multas divitias, non per multas delicias, non per magnam prosperitatem, sed *per multas tribulationes*. Despice ergo, contemne et time mundi prosperitatem; ama vero, amplectere et hilariter porta tribulationes, quæ te ad cælestia regna portabunt. Amen.

DOMINICA QUINTA POST PASCHA.

DE ORATIONE.

Petite et accipietis (Joan. 16, 24).

Cum magnates et potentes in sæculo non orare, sed imperare consueverint, orationem plerumque inspiciunt, non ut

quid magnum et ab hominibus appetendum, verum uti unicum pauperum, debilium et miserorum perflugium. Qui autem necit et christiane de oratione sentiet, ea nihil sublimius, nihilque præclarius esse censebit: etenim per eam ad Dei thronum mente ascendimus, cum illo sermocinamur, ejus mitigamus iram, illum exarmamus, eumque inclinamus ad concedenda nobis quæcumque petierimus: *si quid petieritis Patrem in nomine meo, dabit vobis* (Joan. 16, 23). Orationem ut quid vile et contemptibile non reputabat S. Gregorius Nyssenus: cum eam omnibus sæculi bonis antecellere prædicaret: *nihil orationi præstat*. Neque a sancti illius Patris mente alienus erat D. Augustinus, qui pium orationis exercitium nunquam satis laudare poterat, dicebatque, oratione nihil esse præclarius, nihil utilius, nihil amabilius: *quid est oratione præclarior? quid vitæ nostræ utilius? quid animo dulcius? quid in tota nostra religione sublimius?* Hæc audire nequeo, quin ad orationis studium accendar: ad illud accendor magis, cum Christum audio promittentem, quod quæ petierimus, assequemur: *petite et accipietis*. Opto, ut eodem orationis amore ardeat cor vestrum: quod ut fiat, de oratione erit ista concio. Ave.

Summo studio conatur diabolus homines ab orationis exercitio avertere. Scit veterator satanas, quantum Deo placeat oblatum sibi ab hominibus sacrificium laudis: scit, quanta bona, quantaque emolumenta ex oratione homines percipere soleant. Quapropter sicut Pharaon, ut Israëlitas a sacrificiis Deo offerendis impediret, eos distrahebat ad paleas conquirendas, fingendosque lateres, ita dæmon, ut homines ab orationis exercitio abducat, eos paleis bonorum temporalium conquirendis ac lateribus conficiendis occupat. Jamvero qui sapiunt, dæmonis astutiam facile declinant et orationis exercitio studiose vacabunt sedulo attendentes, quod orationis exercitio 1. nihil magis necessarium; 2. nihil magis utile; 3. nihil magis amabile. Quam necessarium, quam utile et quam amabile sit orationis exercitium, in tres hujus concionis partes.

I PARS.

Quam necessarium sit homini orationis exercitium.

Deus, cujus summa sapientia et infinita misericordia, novit omnia quibus egamus, nostrisque optat occurrere necessitatibus; verum vult sepe, ut favores et gratias, quas ab aeterno nobis largiri statuit, non recipiamus, nisi prius eas humiliter et pie postulaverimus. Et ideo necessario orare debemus, non ut nostras Deo manifestemus necessitates, quas jam perfecte cognoscit; non etiam ut illum flectamus ad danda hic et nunc, quæ ab aeterno nobis dare statuit; sed ut ea quæ nobis ab aeterno dare decrevit, obtineamus modo, quo vult ut ea assequamur, scilicet per orationem. Et hoc modo necessaria est oratio peccatoribus, justis et omnibus: 1. *peccatoribus*, ut convertantur; 2. *justis*, ut perseverent; 3. *omnibus*, ut salventur.

1. Conversio, Dei simul et peccatoris est opus: *Dei*, qui conversionis gratiam peccatori infundit; et *peccatoris*, qui huic gratiæ cooperatur. Unde duo ad conversionem necessario concurrunt, nempe gratia et cooperatio. *Gratia*, ex parte Dei, et *cooperatio*, ex parte peccatoris. Quomodo autem hanc peccator obtinebit gratiam, sine qua converti nequit? Ut illam impetret, orare, illamque supplex a Deo postulare debet, eo quod hanc Deus gratiam illis solummodo dare consuevit, qui illam piis et ferventibus precibus petunt, prout ait D. Augustinus, *credimus, nullum, nisi orantem, auxiliari*. Scio, Deum nonnunquam tunc peccatores ad poenitentiam vocare, eisque conversionis dare gratiam, cum nec de Deo, nec de conversione cogitant. Imo, præ nimia qua Deus pollet bonitate, hanc aliquando peccatoribus largitur gratiam non quando illam petunt, sed quando in peccatis volutantur, et omni penitus gratia indigni videntur. Ast hæc sunt specialia et extraordinaria misericordiæ divinæ opera; hæc sunt privilegia, quæ aliquibus dumtaxat et

paucissimis conceduntur: nam secundum ordinarium providentiæ divinæ modum, conversionis gratia orantibus tantum et postulantibus datur: *Pater vester de cælo dabit spiritum bonum petentibus se* (Luc. 11, 13). Non ait, quod detur gratia iis qui non orant neque eam petunt, imo vero quod detur *petentibus*; quia oratio est necessaria peccatoribus, ut conversionis gratiam impetrent. Licet enim orationibus suis gratiam conversionis mereri haud valeant; vult tamen Deus hanc illis gratiam dare, mediantibus eorum orationibus; nec hanc illis Deus gratiam tribueret, nisi orarent, eamque debite peterent. Est ergo oratio necessaria peccatoribus, ut convertantur; *est etiam necessaria justis, ut in statu gratiæ perseverent*.

2. Cum justificaverit peccatores, habituales seu sanctificantem a Deo recipiunt gratiam, quæ animabus illorum inhæret, et quæ dicitur forma justificationis, qua justi formaliter fiunt. Illa autem gratia, licet ex se sit permanens, non tamen inamissibilis est, nec modo inamissibili animam informat. Thesaurus quidem magnus hic est; qui tamen perdi potest: imo qui facile perditur, nisi Deus justis det gratias actuales, quarum auxilio freti gratiam hanc habituales conservent et in ea perseverent. Nec ad perseverandum sufficiunt gratiæ actuales communes; insuper specialis et selecta requiritur gratia, quam vocamus *donum perseverantiæ*, sine quo homo justus diu in statu gratiæ perseverare nequit: *Si quis dixerit justificatum vel sine speciali auxilio Dei in accepta justitia perseverare posse, vel cum eo non posse, anathema sit* (Trid. sess. 6, can. 22). Quomodo autem poterunt justii a Deo impetrare specialia hæc auxilia ad perseverandum necessaria? Oratione illa obtinebunt; nec ea dare solet Deus, nisi iis qui humiliter ea postulaverint. *Constat*, inquit Augustinus, *Deum nobis aliqua, etiam non orantibus dare, ut initium fidei: alia non nisi pro orantibus præparasse, sicut perseverantiam in finem* (de don. persever. 16). Hæc est differentia inter sanctos qui in cælo triumphant et justos qui in hoc mundo militant, quod sancti in cælo hostes non habeant, adversus quos decertare teneantur, nullisque tentationibus et periculis sint obnoxii; et

ideo non indigent oratione, ut hostes debellare, pericula evadere, tentationibus resistere et in Dei amicitia perseverare valeant. Iusti autem in tot tantisque subiiciuntur tentationibus, totque peccandi periculis hac vita obijciuntur, ut nec peccare non possint, nisi specialibus Dei auxiliis adjuventur: ne ergo peccent mortaliter, et ut in statu gratiæ perseverent, orare et frequenter orare debent, ac sepe a Deo potere gratiam, qua vincere et perseverare valeant. Est ergo oratio justis necessaria, ut perseverent: *est etiam necessaria omnibus, ut salventur.*

3. Si oratio sit necessaria peccatoribus, ut convertantur, et iustis, ut perseverent, optime inde sequitur, omnibus esse necessariam, ut salventur; omnes enim homines sunt iusti, aut peccatores; iusti autem nequeunt salvari, nisi perseverent; nec peccatores, nisi convertantur; et ideo oratio omnibus hominibus, sive iustis, sive peccatoribus, necessaria est, ut salventur. Hæc ratio perspicua est. Cui ut aliam quasi similem addam, dico, orationem omnibus ad salutem necessario frequentandam tanquam medium ad Dei legem servandam necessariam. Equidem fateor in Decalogo nullum haberit præceptum formale et explicitum de oratione, at in eo implicite præcipitur oratio. Enimvero docent Theologi, quando aliquid expresse per aliquam legem præcipitur, eo ipso implicite præcipi ea omnia ad hanc legem servandam necessaria. Oratio autem est ad legem Dei servandam necessaria, tum quia sicut civitas sine muris custodiri non potest, ita nec Dei lex sine oratione, quæ est quasi murus ad repellendos dæmonis impetus; tum quia omnia Dei mandata servari non possunt sine gratia, nec gratia obtineri solet sine oratione. Et ideo oratione opus est ad servanda mandata, ac proinde ad obtinendam salutem; quam nemo consequitur, nisi servet mandata: *si vis ad vitam ingredi, serva mandata* (Mat. 19). Ecce quam necessaria tibi sit oratio. Si peccator es, necessaria tibi est, ut ad Deum convertaris; si justus es, necessaria tibi est, ut in Dei gratia perseveres; sive peccator, sive justus sis, necessaria tibi est ad salutem. Igitur ora, in tentationibus ora; cum est peri-

culum peccandi, ora; et quam frequentissime poteris, ora. Nec dicas: miles sum, artifex sum, mercator sum; tantisque opprimor negotiis, ut vix valeam de Deo cogitare. Verum est, quod tandiu orationi vacare non debeat miles, vel artifex, quamdiu monachus; attamen sive miles, sive alius quisque sis, ab omnibus aliis te extricare debes negotiis, ut singulis diebus aliquandiu orationi vaces. Non tanta pro certo negotiorum mole premeris, quanta David, qui rex erat, qui militiæ dux erat; et tamen vespera, mane et meridie orationi incumbebat; septies in die laudem Deo dicebat; imo et media nocte ad confitendum Deo surgebat. Cur et tu qualibet die, relictis secularibus negotiis, aliquandiu orationis exercitio non incumbes? Cur mane non orabis, cum e lecto surrexeris? Cur non sero, antequam cubitum eas? Cur singulis diebus sanctissimo non adstabis sacrificio, ut Dei auxilium invoces? Cur in cubiculo singulis diebus non aliquandiu latebis, ut Deum in fervore cordis depreceris? Ora et frequenter ora; quia orationis exercitium est maxime necessarium. Orandum etiam, *quia orationis exercitium est maxime utile.*

II PARS.

Quam utile sit homini orationis exercitium.

Sicut de pietate dicitur, quod ad omnia utilis sit: *pietas autem ad omnia utilis est* (1 Tim. 4); ita et orationis utilitas ad omnia se extendit. Et ideo oratio modo vocatur *armatura*, cuius virtute salutis nostræ hostes debellamus; modo dicitur *clypeus*, quo dæmonis et carnis tentationes repellimus; nunc *clavis* celestes thesaurus aperiens, nuncupatur; nunc *thesaurus* appellatur, in quo omnes divitiæ spirituales inventiuntur. Hæc omnia hominibus utilissimum esse orationis exercitium aperte revelant; ut autem utilitates et emolumenta, quæ ex oratione elicere possumus, clarius explicem, dico orationem nobis utilissimam, quia orationibus nostris 1. Dei iram

placamus; 2. Dei justitiam exarmamus; 3. Dei bonitatem ad innumera beneficia nobis impendenda flectimus.

1. *Multum valet deprecatio justis assidua*, inquit S. Jacobus. Multum quidem valet, et ad multa utilis est oratio debito facta; potissimum utilis est ad placandam Dei iram. Est enim oratio nostra quasi musica Deo gratissima, quæ illum adversus homines iratum placat et lenit: *oratio Deum lenit* (Glos. in c. 3 Job.). Tanta dexteritate lyram pulsabat Orpheus, tamque suavem ejus cithara sonum edebat, ut non solum homines, verum etiam deos musica sua incantaret, demulceret et placaret. Ex hac fabula infert D. Hieronymus, orationes nostras esse lyram et musicam, qua Dei aures longe melius demulcemus, ejusque iram placamus; *oratio*, inquit, *est lyra nostra, hæc cithara nostra, in hac cantamus Domino*; imo ea excantamus Dominum; nam ubi versio vulgata habet: *Psallite Deo nostro in cithara*. Septuaginta vertunt: *excantate*, quia orationes nostræ sunt musica, qua incantatur et placatur Deus: *Oratio Deum placat*. O peccator, toties criminibus tuis Deum exacerbasti; illius iram toties adversum te accendisti; sume nunc lyram et citharam; orationis suavem decanta musicam et Deum adversum te iratum placabis. O magnam orationis utilitatem! Quæ etiam utilissima est, *quia justitiam Dei exarmat*.

2. Israeliticus populus adoratione vituli Deum ad iracundiam provocaverat; accensus erat Dei furor; utque de tanta injuria vindictam sumeret, jam arma sua præ manibus tenebat; jamque ad vibrandas adversus ingratum hunc populum sagittas in promptu erat. Moyses autem Deo juste irato oratione sua restitit, ejusque justitiam exarmavit. Refert sacer Textus, quod oranti Moysi dixerit Deus: *Dimitte me, ut irascatur furor meus contra eos et deleam eos* (Exod. 32). Licentiam ferendi populum a Moysse petit, qui Moysen fecit. Moysen rogat Deus, et ab eo licentiam puniendi ingratum populum efflagitat; quia Moysis oratio Deum, licet omnipotentem, ligabat, ejusque justitiam exarmabat, ne populum feriret: *Dei potentiam servi preces impediabant* (Hier. Ep.). Dicebat Deus Moysi: *dimitte me, ut irascatur furor meus contra eos*. Quasi diceret: o

Moyses, intermitte preces tuas, quibus a pereitendo ingrato hoc populo impedor; desine pro hoc populo orare, ut dire plectam illum. Moyses autem orare non destitit: *Moyses autem orabat Dominum Deum suum, dicens: Cur, Domine, irascitur furor tuus contra populum tuum, quem eduxisti de terra Ægypti in fortitudine magna? Orare non cessavit Moyses, et oratione sua vicit invincibilem, omnipotentem ligavit, iratum Deum mitigavit, ejusque justitiam, ne puniret populum, exarmavit: nam, ut subdit sacer Textus, placatusque est Dominus, ne faceret malum, quod locutus fuerat adversus populum*. O magnam orationis virtutem! O maguam orationis utilitatem! quæ tanta est, ut virtute illius Deum adversus nos armatum et ad vindictam de peccatis nostris sumendam paratum, exarmare possumus. Tanta adhuc est orationis utilitas, ut, ea mediante, *innumera a Deo beneficia impetrare valeamus*.

3. Pactum solemne, inquit Sanctus Augustinus, initum est inter Dei misericordiam et hominis orationem, quo se adstrinxit divina misericordia, ad nihil orationibus hominum debite factis denegandum: adeo ut quotiescumque homo debita ratione aliquid a Deo petet, securus esse debeat, se illud impetraturum: *Cum videris non a te amotam orationem, securus esto, quia a te amota non est misericordia*. Magnifica promissio, qua se obligavit Christus ad largienda hominibus omnia quæ orationibus suis debite petierint: *Omnia quæcumque orantes petitis, credite, quia accipietis et evenient vobis*. Magnifica quidem hæc promissio, verum explicatione indiget. Quod ut fiat, videamus quid Christus his verbis promiserit. Promisit ne Christus his verbis, se nobis daturum omnia quæ petierimus, etiamsi mala sint? Non; quia hæc promissio respicit petentium bonum; et ideo minime pollicitus est, se daturum eis mala et noxia, quæ aliquando petunt. Promisitne quoque Christus præfatis verbis, se daturum nobis sanitatem, rerum abundantiam, mundi dignitates et alia temporalia bona, quotiescumque ea poscemus? Non; quia si hæc nobis semper concederentur, forent nobis sæpe noxia et damnationis occasio: nec ista ergo pollicitus

est, se nobis semper concessurum; solum cum ad sui gloriam, vel ad profectum nostrum spiritualementem hæc nobis concedi expedit: ut enim ait Augustinus, *non semper dat Deus quod vis, sed quod dari expedit*. Et ideo hæc temporalia non absolute, verum sub conditione a nobis petenda sunt, si nimirum hæc nobis dari expediat. Quid vero de humilitate, patientia, charitate, gratia et aliis bonis spiritualibus? Hæc absolute et absque ulla conditione a nobis petenda sunt, quia hæc semper ad nostram salutem prosunt. Et hæc bona spiritualia, necnon bona temporalia ad salutem nostram necessaria infallibiliter dabit nobis Christus, si ea debite, id est pie, humiliter, cum fervore et perseverantia postulaverimus. Et sic generalis illa promissio, qua pollicetur Christus, se nobis omnia quæ petierimus daturum, intelligenda est de omnibus quæ ad salutem nostram utilia et necessaria sunt; quæ omnia infallibiliter dabit, si debite petierimus. *Dabit*, inquit Doctor Angelicus, *si pro te petas necessaria ad salutem; si pie, si perseveranter*. O quam magna hæc Christi promissio! o quam magna etiam est orationis utilitas, cujus virtute, Dei iram placare, justitiam exarmare et bonitatem ad innumera bona nobis impendenda inclinare valeamus. Cum itaque tanta sit orationis utilitas, orationis exercitio sedulo vacate? orate, ferventer orate; pie et constanter orate, ut Deum placare et exarmare valeatis, utque obtineatis quæcumque ad salutem vobis prodesse queunt. Ne imitemini multos, qui ita orant, quasi Deum irrideant, illumque ad iracundiam provocare velint; petite quæ salutis vestræ sunt, ea humiliter, pie et constanter postulate; dabitque vobis Deus quicquid petieritis. Ecce quam utilis sit oratio; *videamus quam sit amabilis*.

III PARS.

Quam amabile sit orationis exercitium.

Vix capere queunt, amabile esse orationis exercitium, qui orationi vacare non solent: iniqui et tepidi nauseant super cibo illo levissimo; orationis hora est illis tædii et meroris tempus. Revera tamen orationis exercitium est summe amabile, nilque hic in terris reperitur amabilius, quam in oratione 1. de Deo cogitare; 2. cum Deo fabulari; 3. Deo frui.

1. Qui vere orat, de Deo cogitat; cum oratio sit *mentis in Deum elevatio*. Multi tamen, qui orationis exercitio certis horis incumbere profitentur, pretioso hoc orationis tempore non de Deo, sed de terrenis, de mundanis, de inutilibus et vanis cogitant; et ab his haud dubie non amatur pium, sanctum et totis affectibus amabile orationis exercitium. Qui vero in oratione de Deo, deque infinitis ejus perfectionibus cogitare solent, nil amabilius experiuntur, quam orationis exercitio incumbere. Vellem, ut quisque expertos et viros spirituales hac de re consuleret: ab illis enim omnibus audiret quisque, quod orationis *rara hora, parva mora*: quodque nil in hoc mundo amabilius, quam in oratione de Deo summe bono et infinite amabili cogitare. Quamquam vero id ab ipsis non audiretur, hoc satis ipsa ratio suadet: quid enim amabilius esse potest, quam cogitare de Deo, in quo omnia, a quo omnia et per quem omnia? Quid delectabilius, quam mente revolvere infinitam Dei maiestatem, inexhaustam ejus bonitatem, sapientiam ejus incomprehensibilem et potentiam interminatam? Quid suavius, quam fixum in oratione habere animum in objecto illi beatifico, cujus contemplatione beatificantur, extra se rapiuntur et ineffabili consolatione afficiuntur Sancti? Heu! mundani inveniuntur, quibus nil suavius, quam de creatura aliqua, quam diligunt, cogitare; numquid non dulcius homini, qui gustavit quam suavis est Dominus, quam de eo in oratione cogitare, ejusque infinitas

perfectiones mente revolvare? Si quis a patria longe exulans, disceat patrem suum esse regem potentissimum, sapientissimum, ditissimum et erga omnes beneficum, quid illi jucundius et amabilius esse posset, quam animo volvere honores quibus fruatur pater, delicias quibus gaudet et divitias quas possidet, quarum se hæredem futurum speraret? heu! si gauderet ille, quanto non afficitur gaudio, quanta non potitur consolatione, qui in oratione, de Patre suo qui in cœlis est, serio cogitat? Quid illi amabilius, quam mente versare, Patrem suum in cœlo cum sanctis regnare, gloriose triumphare, ineffabilibus affluere gaudiis, immensos possidere cœlestium honorum thesauros, sibi que parare regnum, cujus fines omnem terminum excedunt; in quo nullus luctus, nullus fletus, nulla tristitia, inopia nulla; in quo quisque in æternum possidebit omnia quæcumque optare poterit? Ament avari terrenas opes; illicitas appetant voluptates impudici; honores ambiant aulici: nil in hoc mundo amabilius quam in oratione de Deo cogitare et in oratione cum Deo fabulari.

2. In oratione non solum de Deo cogitamus; sed incomprehensibili privilegio a Deo nobis concesso, ibi cum eo colloquimur et familiariter confabulamur: *grande miraculum, ut homo, terra et cinis, in sua purissima oratione cum Deo fabuletur* (Aug. ser. 6 in comm.). Quis non admiretur et magnam Dei in homines dignationem, et magnam hominis felicitatem? Magna Dei in homines est dignatio, quod ipse, cujus majestas infinita ad suum colloquium homines admittere velit: maxima etiam hominis felicitas, quod ipse cum Deo familiariter in oratione conversetur: *considera, quanta tibi concessa felicitas, quanta gloria attributa orationibus, fabulari cum Deo, cum Christo miscere colloquium* (S. Chrys. de orando Deo). Felices se existimant, qui cum terreno rege aliquantulum versantur: nil amabilius censent illo tempore, quo ab eo audiuntur et cum illo fabulantur. Jam quanto feliciores, qui orationi vacant? Hi enim non cum terreno principe, verum cum ipso Deo loquuntur, non semel et aliquibus tantum momentis, sed quoties et quandiu voluerint. Ibi cum Deo

familiariter loquuntur, sicut filii cum patre, sicut amici cum amico et sicut sponsa cum sponso. Nec tædium aliquod, imo maximam felicitatem parit conversatio Dei cum hominibus: *non enim habet amaritudinem conversatio illius, nec tædium convictus illius, sed lætitiæ et gaudium* (Sap. 8, 76). O quam amabilis est oratio, in qua homo cum Deo loquitur! quam amabilis oratio, in qua Deus possidetur! *nec aliquid est amabilius, quam Deum in oratione possidere.*

3. Profecto nulli dubium quod in cœlo tantum, non autem in terra perfecte possideatur Deus; quod in terra nunquam eo perfecte, et constanter fruamur per claram ejus visionem et amorem beatificum; in oratione tamen sepe Deus mentibus nostris illabitur, cordibusque nostris sese speciali modo communicat. *Ibi* hominum etiam rudiorum mentes sepe gloria sua ita irradiat, ut divina mysteria nonnunquam perfectius agnoscant hi, quam subtiliores quique theologi. *Ibi* sancto amoris sui igne corda nostra accendit. *Ibi* cœlestes delicias interdum prægustamus, Deumque in nobis mirabili modo effusum experimur. *Ibi* nos supra nosmetipsos erigimus, ita ut terrena cuncta sub pedibus nostris, ac quasi nihilum inspiciamus, et in cellam vinariam, seu in cœlum quodammodo introducamur, ut Deo frui incipiamus: *introduxit me rex in cellam vinariam* (Cant. 2, 4). Hoc norunt, qui orationi studiose incumbunt, et qui delicias non in creaturarum, at in Creatoris conversatione querunt; hoc sciunt, qui soli cum solo colloquia sacra miscere consueverunt. *Dicant* hi quot in oratione altissima divinitatis mysteria penetrare meruerint? *Dicant*, si possint, quot in oratione veritates, excellentioribus sæculi doctoribus ignotas, clarissime noverint? *Dicant*, quot sanctis et cœlestibus deliciis in oratione affecti et quasi inebriati fuerint? Nonne tantam in oratione suavitatem, totque delicias multi degustarunt, ut extra se rapti, visus, tactus, gustus, aliorumque sensuum usu privarentur? Nonne multorum animæ in oratione quasi a corpore solvi cœperunt, ut ad Deum volarent, eoque fruerentur? Nonne sepe in oratione aliquibus Deus tam intime illabitur, ut nil in iis terrenum remaneat, ac in Deum quodammodo transformetur, similesque Christo fiant

qui, dum oraret, totus transfiguratus est; *ascendit in montem ut oraret. Et facta est, dum oraret, species vultus ejus altera* (Luc. 9, 28). O quam amabile orationis exercitium, in quo homo Deum contemplantur, cum Deo loquitur, et Deo quodammodo fruitur! Non solum ergo necessarium et utilissimum, etiam summe amabile est orationis exercitium: itaque frequenter orate, *sine intermissione orate* (1 Thes. 5); in omni loco, omni tempore orate. Imitamini viros illos sanctissimos, de quibus ait sanctus Joannes Clymacus, quod continue orarent, ita ut orare et respirare apud eos quasi unum et idem essent. Orate semper, orate debite et perfecte, et oratio clavis erit aurea, qua vobis aperientur regna cœlorum. *Amen.*

DOMINICA INFRA OCTAVAM ASCENSIONIS.

DE SCANDALO.

Hoc locutus sum vobis, ut non scandalizemini
(Joan. 16).

Christiane dixit ethnicus quidam (M. T. Cicero), primam legem inter amicos servandam hanc esse, quod nullus verbo vel facto alium ad peccandum alliciat. Hanc eandem legem non solum ab amicis, verum et ab omnibus hominibus servandam majore cum autoritate tulit legislatorum princeps Christus Dominus, qui cum in hunc mundum venisset, non ut homines perderet, sed ut omnes salvaret, nominatim prohibuit ne aliquis alium ad peccatum induceret; ac maledicto feriit homines illos scandalosos, qui legem hanc violant, et qui sive verbis indebite prolatis, sive pravis suis operibus et exemplis peccandi occasionem aliis præbent: *væ homini illi, per quem scandalum venit* (Matt. 18, 7). Nil huic legi contrarium agere poterat Christus, qui

cum impeccabilis esset, nil mali dicere, vel facere poterat, quo alii ad peccandum allicerentur; timebat tamen, ne etiam ex bonis suis actionibus apostoli occasionem peccandi arriperent, et ne de ipsa sua passione scandalizarentur. Ideo ut a cadendi periculo illos amoveret, atque impediret, ne scandalum paterentur, illos de futura sua passione et de Spiritu Sancti adventu præmonuit: *hæc locutus sum vobis, ut non scandalizemini*. Heu! si Christus timet, ne ex passione sua, qua nihil sanctius, nihil melius, nihil ad hominum salutem utilius, peccandi occasionem sumant discipuli, est sane quod timeant, et toto corde contremiscant viri illi scandalosi, qui verbis indebite prolatis, et malis suis exemplis alios scandalizant, et ad peccata pertrahunt. Ut autem majorem illis timorem incutiamus, eosque ad respiscendum inducamus, istam de scandalo instituemus concionem. *Ave.*

Scandalum dicitur peccatum occasionatum, seu ex occasione proveniens. Tripliciter autem peccare quis potest ex occasione. *Primo*, cum quis pravis suis verbis, vel iniquis actionibus peccandi occasionem aliis præbet, et hoc est scandalum activum. *Secundo*, cum quis ex pravis aliorum verbis, vel exemplis peccandi occasionem sumit: et hoc est scandalum passivum pusillorum. *Tertio*, cum quis non ex malis, sed ex bonis aliorum verbis et actionibus occasionem capit in peccatum cadendi, et hoc est scandalum passivum Phariseorum, quorum tanta nequitia, ut ex Christi miraculis et virtutibus occasionem invidendi illi, in illum murmurandi, aliaque peccata perpetrandi arriperint. De passivo sive pusillorum, sive Phariseorum scandalo agere modo mei non est instituti. De activo solummodo disserere statuo, et de viris illis scandalosis, qui consilio, suasionem, consensu, præcepto, vel malis suis verbis et exemplis alios ad peccandum alliciunt, ac qui in hoc peccant, quod aliis peccandi occasionem præbeant. De hoc autem scandali peccato dicam 1. quam commune sit: 2. quam grave sit: 3. quanta pœna dignum sit.